

FEBRUAR 2022

EN LOKAL UDVIKLINGSPLAN

Høstrup Sogn

Rørkær - Jejsing - Høstrup - Solderup - Lydersholm

På tur i Hostrup Sogn lørdag den 25. september 2021

Opdragsgiver Jejsing Borgerforening og Tønder Kommune

Rådgiver Jes Vagnby Arkitekter
Jes Vagnby og Malene Dyrmosé
Sølvgade 90, 1307 København K
Tlf. 40632280
www.vagnby.dk

JES VAGNBY ARKITEKTER

DemokraCity™

Indholdsfortegnelse

Forord	s. 3
Baggrund	s. 4
Procesforløb	s. 6
Profil af Hostrup Sogn	s. 9
Demografiske data	s. 12
 Visionen for Hostrup Sogn	 s. 14
 Fire overordnede temaer	
 Styrkelse af organisering og kommunikation	s. 15
- En ny form for organisering	s. 18
 Styrkelse af fællesskab og aktiviteter på tværs	s. 21
- Servicetjek af nye aktiviteter	s. 24
- Integration af nye tilflyttere	s. 24
- Det uformelle mødested	s. 25
 Styrkelse af oplevelser i naturen	s. 27
 Forskønnelse af Hostrup Sogn	s. 33
 Kildehenvisninger	s. 36

Forord

Danmarkskortet er under forandring. Vi oplever ændrede bosætningsmønstre, og vi er begyndt at pendle ud over den bekvemmelige pendlerdistance. Dertil er der også en stor efterspørgsel efter nye måder at bo på og ønsker om nye måder at tilrettelægge hverdagen.

Vores hverdagsliv er på mange måder i opbrud.

Tendenserne er accelereret af den aktuelle sundhedskrise med covid-19, men afspejler samtidig dyberegående tendenser, der handler om at søge naturen, autentiske oplevelser og ro i en hektisk hverdag.

Lokalområderne står derfor midt i et momentum med et åbent mulighedsrum, hvor man som lokalsamfund kan være med til at understøtte de nye udviklingstendenser. Og det er netop det potentiale Lokale Udviklingsplaner kan være med til at løfte.

Byer er forskellige og skal planlægges forskelligt, men et fællestræk er, at byer er for mennesker. Byer er formbare størrelser, der løbende kan omdannes, transformeres og revitaliseres. Det gælder både storbyen, den mindre by, udkantsbyen, landsbyen og forstaden. En god udviklingsplan bygger på stedets særegenhed og de mennesker, der bor der. Det handler om at finde frem til de stærkeste fortællinger - at opdage det, der gør det enkelte sted til noget særligt – og sætte det ind i en visionær og strategisk kontekst, der ligeledes er operationaliserbar.

Denne udviklingsplan for Hostrup Sogn er et fundament og en begyndelse, der over de næste år skal udvikles, udbygges, konkretiseres, detaljeres og ikke mindst realiseres.

Baggrund for Lokale Udviklingsplaner i Tønder Kommune

Landdistrikts- og Bosætningsudvalget i Tønder Kommune har afsat midler til at invitere lokalområder i Tønder Kommune til at få udarbejdet lokale udviklingsplaner (LUP).

En LUP er en plan, der beskriver, hvad borgerne vil med deres lokalsamfund, hvilke intentioner, de har for udviklingen, og hvordan de vil gennemføre dem. LUP'en samler lokalsamfundets ideer og visioner, og på baggrund af en overordnet kortlægning af de lokale stedbundne potentialer skaber den et fælles mål.

- En LUP er et strategisk styringsværktøj og aftalegrundlag for et afgrænset geografisk område og for en afgrænset tidsperiode.
- En LUP er et dynamisk planlægningsværktøj, der skal tages op til vurdering årligt med henblik på justeringer i forhold til udviklingen i sognet.
- LUP'en er *ikke* en lovpligtig plan. Det er borgernes egen plan, og den redegør for borgernes ønsker og intentioner for udviklingen af deres lokalområde.
- LUP'en er et frivilligt og uformelt værktøj, der kan mere end blot at beskrive og styre en ønsket udvikling. Den skal også kunne inspirere og mobilisere lokale kræfter til i fællesskab at løfte en strategisk og frivillig opgave.
- LUP'en skal gøre det nemmere lokalt, kommunalt og politisk at styre og koordinere udviklingen, også når der skal prioriteres og søges midler til realiseringen af delprojekter i planen.

På tur i Hostrup Sogn, lørdag 25. september 2021.
En spændende og sjov dag for alle aldre.

Procesforløb

Processen for udarbejdelse af en lokal udviklingsplan (LUP) for Hostrup Sogn, har ligesom mange andre fællesskabs-orienterede aktiviteter været udfordret af corona-pandemien. Jejsing Borgerforening havde planlagt et større event i foråret 2020, der blev aflyst pga. corona. Der skulle gå halvandet år ekstra før det lykkedes at igangsætte processen med en lokal udviklingsplan for Hostrup Sogn.

Processen er forløbet i tre overordnede trin;

- 1) 'På tur i Hostrup Sogn' - kendskab og fællesskab på tværs
- 2) Workshop - ideer der styrker og forbinder Hostrup Sogn
- 3) Arbejds møde - konkretisering af ideer

Herunder præsenteres de tre trin.

På tur i Hostrup Sogn

Lørdag den 25. september 2021 lød startskuddet til at styrke eksisterende og danne nye fællesskaber på tværs af de fem lokalsamfund i Hostrup Sogn (Jejsing, Rørkær, Hostrup, Solderup og Lydersholm). Dagen blev skabt ud fra tanken om at borgerne i sognet skulle opdage/genopdage deres lokalområde, da det typisk er det, der er tæt på, man bliver blind på først.

Formålet med eventen var at;

- **skabe en dag, der skaber minder** - en dag man husker tilbage på, som 'startskuddet', og som man ser frem til skal gentage sig mange år frem.
- **så nogle frø, der vil spire over de kommende år**, der er med til at skabe ny viden og fornyet engagement - og sætter tanker i gang om hvilke initiativer, man gerne vil være med til at udvikle i Hostrup Sogn
- **etablere 'nye forbindelser og netværk'** i det enkelte bysamfund, på tværs af bysamfundene og på tværs af alder og køn.
- **skabe en sjov dag**, der kombinerer hygge, sjov, konkurrence og øget lokalkendskab

Turen var en vellykket rundtur, med ca. 85 borgere fra Sognet med deltagelse af både børn, unge, deres forældre og seniorer.

Workshop - ideer der styrker og forbinder i Hostrup Sogn

Efter en vellykket rundtur i Sognet, samledes de voksne til et kig ind i fremtiden for Hostrup Sogn. I otte grupper blev der arbejdet med tiltag, der skal være med til at styrke og forbinde Hostrup Sogn. Der var en rigtig god stemning og energi i grupperne, og en lyst til at være med til at gøre Hostrup Sogn til et endnu bedre sted at bo, leve og flytte til.

I en lille 'før og efter-måling' på om deltagerne føler, at de er en del af ét fællesskab - og om deres ideer ville styrke denne oplevelse, fremgik det, at deltagerne har en tiltro til, at deres ideer vil påvirke fællesskabsfølelsen positivt.

	Før	Efter
Grøn (stor tiltro)	15	37
Gul	17	5
Rød (lille tiltro)	5	0

Efter workshoppen sluttede dagen af med fællesspisning.

Opsamling på gruppernes arbejde, kan findes på lokalområdets hjemmeside <https://jejsing.infoland.dk/>

Arbejds møde - konkretisering af ideer

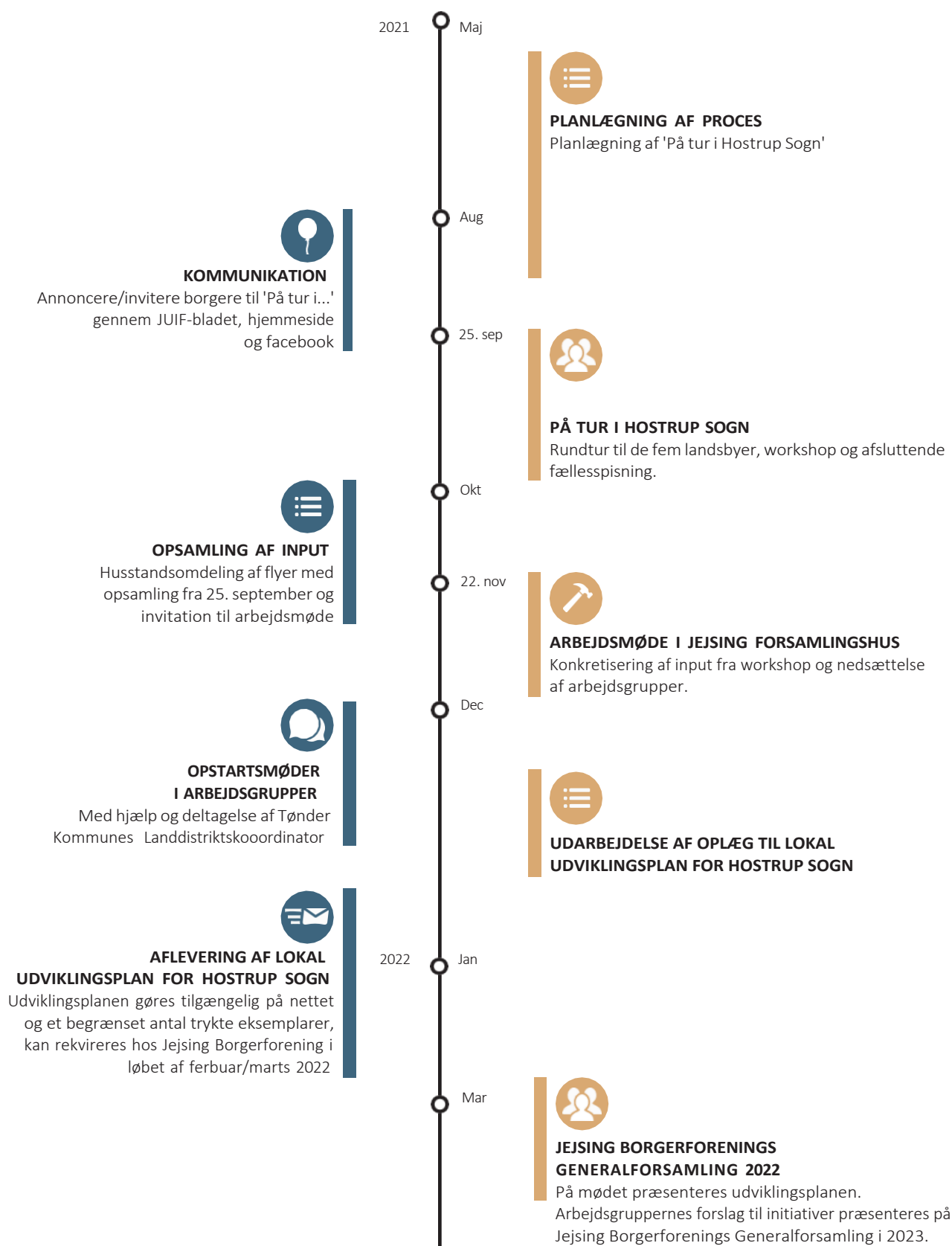
De ideer og input, der kom frem på workshoppen lørdag den. 25. september, blev kategoriseret i fire overordnede temaer;

- Organisering og kommunikation
- Fællesskaber og aktiviteter på tværs
- Oplevelser i naturen
- Forskønnelse af Hostrup Sogn

Mandag den 22. november blev der inviteret til et arbejds møde i Jejsing Forsamlingshus, hvor formålet var at blive klogere på de fire overordnede temaer - samt nedsætte arbejdsgrupper, der skal arbejde videre med konkretiseringen af ideerne.

Input fra hele processen har dannet grundlaget for nærværende lokale udviklingsplan for Hostrup Sogn.

Profil af Hostrup Sogn

Hostrup sogn grænser mod øst op til Burkal sogn, mod syd til Tyskland og Ubjerg sogn, mod vest til Tønder sogn og mod nord til Abild sogn. Der er 1019 indbyggere i sognet ved årsskiftet 2019/2020. Området er præget af Jejsing Bakkeø, gest mod nord og øst, og marsk mod syd.

Landskabet gennemskæres af Arnå, Hvirlå, Grønå, Sønderå og Vindtvedkanalen. Befolkningen har traditionelt været knyttet til landbrug, håndværk og andre småerhverv. Men i dag er antallet af beskæftigede i landbruget faldet voldsomt. Der er fortsat flere selvstændige håndværksmestre og andre selvstændige. Derudover er der en del ansatte i institutionerne, Jejsing Børneunivers, Jejsing Kindergarten og Jejsing Friskole. Men ellers er beboerne enten pendlere eller fastboende pensionister.

Herunder følger en beskrivelse af de fem landsbyer, der udgør Hostrup Sogn (Kilde: Peter Kjer Hansen og Mogens Gabs).

Rørkær

Rørkær er nærmeste nabo til Tønder. Byen ligger omkring Flensborg Landevej, og deles af denne. Den nedlagte jernbane Tønder – Tinglev strejfer byen i udkanten mod nord. Rørkær er en landsby beliggende på kanten af Jejsing Bakkeø med vid udsigt over de lavtliggende engarealer mod syd og grænseområdet ved Sæd og Süderlügum. Der ligger flere større gårde i landsbyen, men indimellem ligger der både nyere og ældre boliger. I den gamle firlængede gård 'Brinksgaard', er der etableret café, med salg af tøj og gaveartikler. Ejerne har desuden etableret et Marsk destilleri i nabobygningen med produktion og salg af gin og rom

Lydersholm

Lydersholm er en lille landsby beliggende tæt ved grænsen. Byen har af den grund været beboet af mange familier med tilknytning til toldgrænsekorpsen. Der er flere større gårdkomplekser, der ligger sammen med enfamiliehuse. En større smedevirksomhed er ikke længere i drift. I byens udkant ligger Lydersholm Forsamlingshus, der danner rammen om diverse sammenkomster og arrangementer.

Solderup

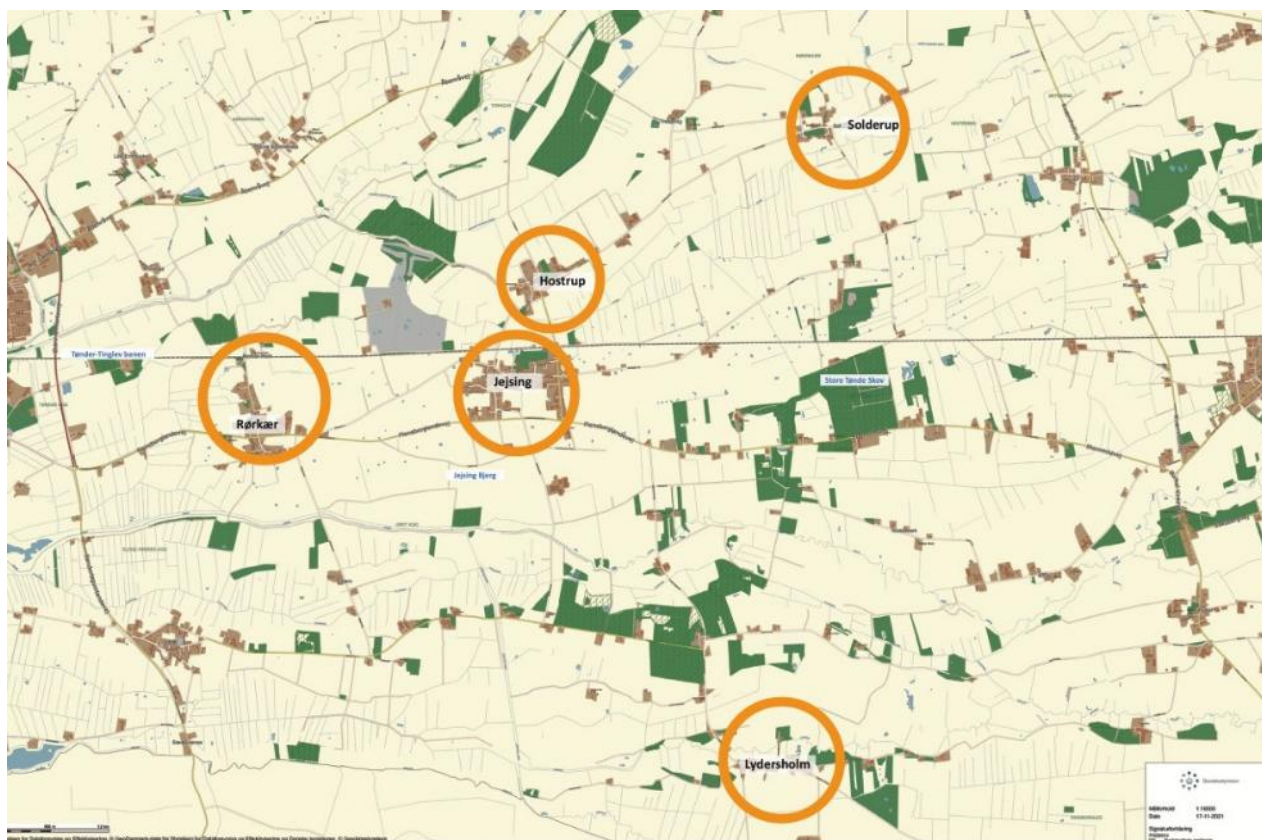
Solderup er en lille landsby med enfamiliehuse og enkelte gårde. Hvirlå løber lige syd for byen, og en gammel fredet bro fører trafikanten over åen. Tidligere havde byen et forsamlingshus, en dansk og en tysk skole. Bygningerne eksisterer stadigvæk, men tjener nu andre formål.

Hostrup

Hostrup er en landsby beliggende lige nord for Jejsing. Landsbyen er domineret af den centralt beliggende Hostrup kirke. Vejen gennem byen fra nord til syd snor sig rundt om kirken i nogle meget skarpe sving. Mod nord og øst er der parcelhusbebyggelser, og centralt i byen ligger der flere gamle huse, hvor Æ Kierkkro er sognehus. Der ligger et ridecenter i Hostrup, som bliver flittigt benyttet, og den gamle fredede præstegård ligger smukt tilbagetrukket ved Æ Stoksti og broen (stokken) over Hvirlå. Endelig ligger der fire større gårde, hvoraf tre fortsat er i drift.

Jejsing

Jejsing er den største af de fem landsbyer i Hostrup sogn. Mod vest findes den ældste bebyggelse – herunder flere nedlagte landbrug, mens resten af byen består af parcelhuse af nyere eller ældre dato samt flere håndværksfirmaer og andre selvstændige. Der er to børnehaver i byen og en skole. Jejsing Kindergarten, Jejsing Børneunivers med både vuggestue og børnehave samt Jejsing Friskole. Byen gennemskæres mod nord af den nedlagte jernbanestrækning mellem Tønder og Tinglev. Jejsing Forsamlingshus danner rammen om diverse fester og sammenkomster. Endelig findes der i området to Bed & Breakfast med meget fine overnatningsmuligheder.

Vindtvedkanalen

Demografiske data for Hostrup Sogn

Befolkningsudvikling Hostrup Sogn

2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
1179	1155	1144	1147	1126	1139	1101	1057	1036	1028	1017

Alderssammensætning

Alder / årstal	2009	2019	2029 (prognose)
0-5	74	59	53
6-16	222	147	102
17-29	144	111	105
30-64	578	489	387
65+	161	211	254

Afstand til services

Læge: 7 km

Bibliotek: Tønder

Købmand: Tønder

Daginstitutioner: Jejsing Børneunivers og Jejsing Kindergarten

Skole: Jejsing eller Tønder

Kirke og præst: Hostrup

Ungdomsuddannelse: Tønder

Borgerservice: Tønder Rådhus, 7 km

Transport

Offentlig transport: Gode regionale budforbindelser, som i skoletiden suppleres med skolebusser, der servicerer alle landsbyer.

Tysk bogbus, Bücherrei: Udlåner til alle husstande, der har købt abonnement.

Afstand til motorvej: 41 km

Visionen for Hostrup Sogn

De fem bysamfund i Hostrup Sogn skal bindes sammen både fysisk og mentalt, så man som beboer får et stærkere tilhørsforhold til lokalområdet. Det handler om at styrke fællesskabet og styrke de fysiske sammenhænge mellem landsbyerne.

Visionen er at skabe 'et sogn - et fællesskab' for Hostrup Sogn.

Hostrup Sogn har en dejlig natur med bakker, åer og skov. Det er her Tøndermarsken starter. Her er attraktive, naturskønne områder og grønne forbindelser mellem byerne, hvor man kan lege, finde ro eller være fysisk aktiv. Området er særligt kendt som et sted, hvor åerne giver mulighed for gode naturoplevelser - og hvor de mange små veje og stier, giver nem adgang til skønne vandre-, løbe-, cykle- og ride-turer.

Alt dette gør Hostrup Sogn til en attraktiv bosætnings-lokalitet, fordi der er unikke oplevelser lige uden for døren, og fordi naturen giver liv og karakter til de fem landsbyer.

Fire overordnede temaer

I løbet af processen med udviklingsplanen, er dialogen om fremtiden for Hostrup Sogn styrket mellem byens borgere - og derudover er der kommet en masse konkrete input til Sognets udviklingspotentialer. Alle input er samlet under fire overordnede temaer - hvor det videre arbejde vil have fokus på at detaljere, kvalificere og prioritere konkrete indsatser.

- Organisering og kommunikation
- Fællesskaber og aktiviteter på tværs
- Oplevelser i naturen
- Forskønnelse af Hostrup Sogn

Det er vigtigt at huske på, at den lokale udviklingsplan er et levende arbejdsblad, der løbende vil blive prioriteret og kvalificeret, jo klogere man bliver på de enkelte ideer/delprojekter. Med andre ord er det ikke alene lokalrådets opgave, at kvalificere og udvikle planen, det er en fælles opgave for Hostrup Sogn.

Det er ikke alle ideer, der vil blive til noget - det kræver bred opbakning og engagement.

I det følgende beskrives de fire overordnede temaer og deres indsatser

**STYRKELSE AF
ORGANISERING &
KOMMUNIAKTION**

1

Introduktion tema 1

Undersøgelser viser, at lokalområder har forskellige udviklingskapaciteter og befinder sig på forskellige stadier. Det kan være vigtigt at være bevidst om, hvilket stadie man befinder sig på, så man kommer rigtig fra start. Man kan arbejde med en simpel kategorisering i rød, gul og grøn.

- **Rød** Her foregår udviklingen løst og uformelt og mere ad hoc, hvor man har fokus på at planlægge lokale fælles aktiviteter.
- **Gul** Her er man gået lidt mere strategisk til værks, og har fokus på nye former for tiltag, samarbejder og målgrupper.
- **Grøn** Det grønne trin er en mere formel organisering, hvor man har indgået partnerskaber af mere erhvervsmæssig karakter, og hvor man har formået at koble ressourcer og udviklingskræfter.

Pointen her er, at lokalområder skal modne og opbygge kapaciteten trin for trin, og alle trin er vigtige for at udviklingen bliver levedygtig.

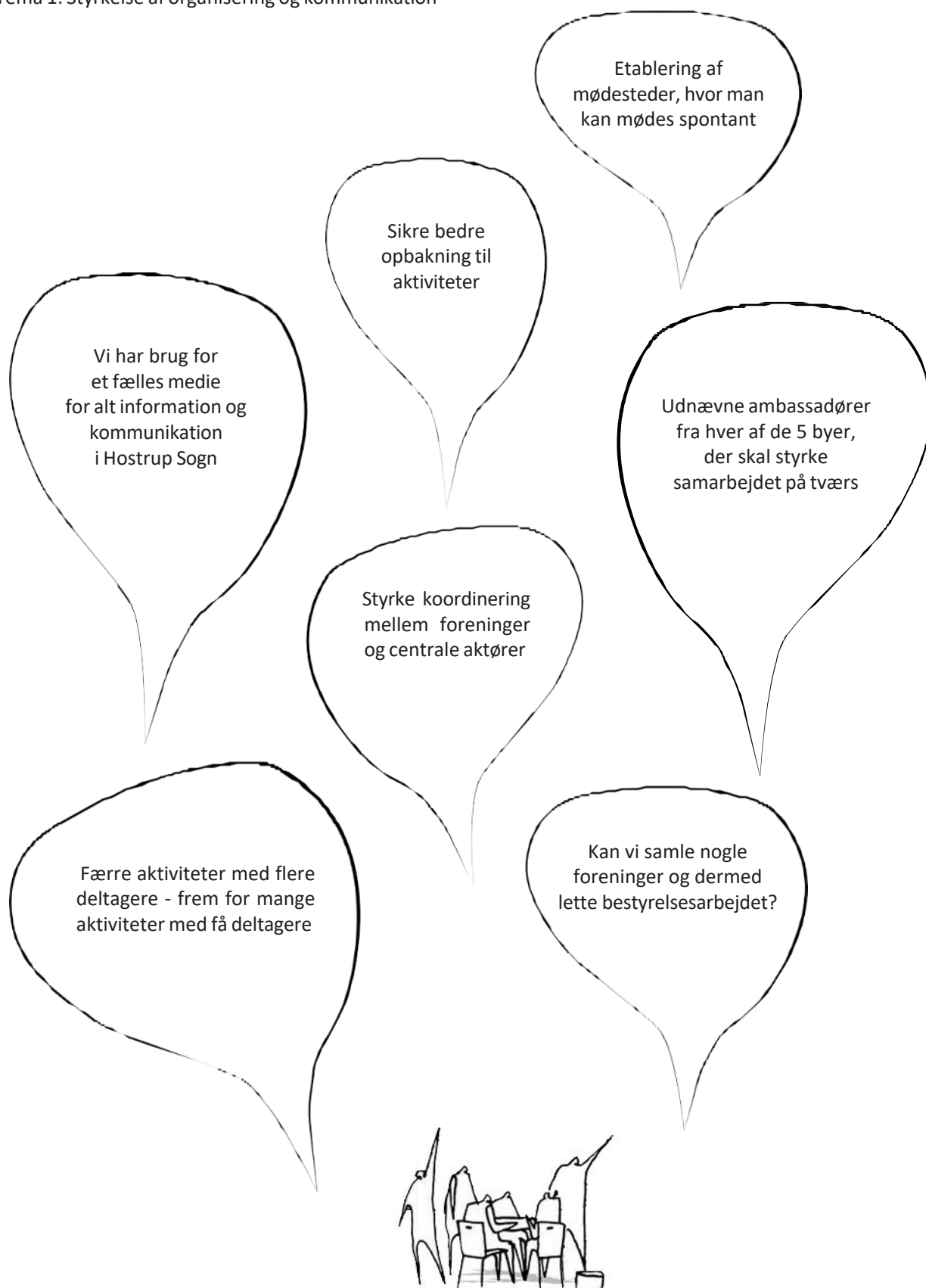
I Hostrup Sogn, har de enkelte lokalsamfund primært stået for deres egen udvikling - og det kan være en svær opgave, når man er et lille bysamfund. Derfor har Jejsing Borgerforening taget initiativ til at arbejde ud fra visionen 'Et sogn - et fællesskab', hvor det handler om at arbejde strategisk med udviklingen af hele sognet.

Det er en vigtig og stor opgave Hostrup Sogn står overfor, hvor man skal se de fem byer som en helhed, og i fællesskab løfte og styrke sognets udvikling. Det handler om at trække i samme retning, koordinere indsatser og støtte op om hinandens aktiviteter. Det betyder også en koordineret dialog og kommunikation med Tønder Kommune og en koordinering af fx fondsansøgninger.

At 'byen' står samlet bag nye initiativer og projekter, vil få stor betydning for lokalområdets identitet (selvfølelse) og image (andres opfattelse).

På næste side kan man se de input, der har været i relation til tema 1 'Styrkelse af organisering og kommunikation'. I det følgende fokuseres der på 'Etablering af ny organisering', da det er et nødvendigt første skridt i forhold til at sikre et stærkt grundlag for den fremtidige udvikling af Hostrup Sogn.

Input fra workshop lørdag 25. september 2021
Tema 1: Styrkelse af organisering og kommunikation

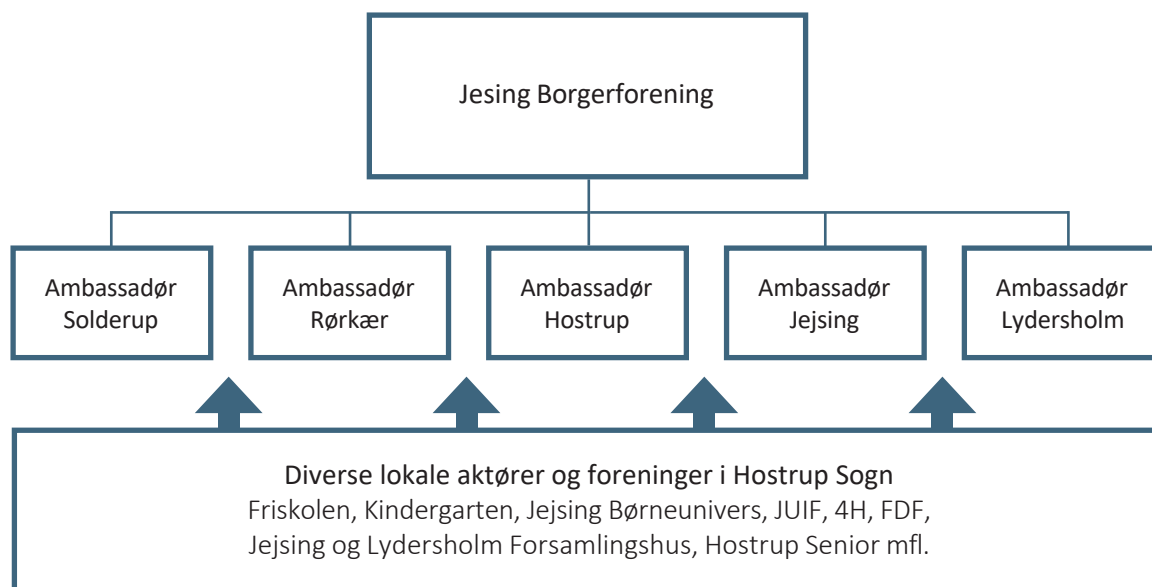
En ny form for organisering

Der skal udtænkes en ny form for organisering til at favne og løfte udviklingen af Hostrup Sogn. Fokus er at skabe et stærkt fundament, hvorfra tingene kan udvikle sig i mange år frem. Jo større og visionære projekter, man vil arbejde med - jo stærkere og mere formel bør organiseringen være.

Borgerne i Hostrup Sogn er ikke i tvivl: "Vi skal være bedre til at samarbejde på tværs". På workshoppen lørdag den 25. september var et af forslagene, at man kan udnævne lokale ambassadører fra hver af de 5 landsbyer, så man fordeler ansvaret og styrker fællesskabet på tværs af Hostrup Sogn. En stærkere kommunikation og et mere formelt samarbejde på tværs af landsbyerne, kan også være med til at styrke opbakning og deltagelsen til aktiviteter og tilbud i lokalområdet - og gøre det sjovere og lettere at være frivillig.

På arbejds mødet mandag den 22. november blev tankerne omkring en ny form for organisering drøftet mere indgående. Et fællestræk for drøftelserne var ideen om at udpege en ambassadør/borgmester fra hver landsby, der skal indgå i et tæt samarbejde med borgerforeningen om udviklingen af Hostrup Sogn. Ambassadøren/borgmesteren skal være en person, der er god til at skabe relationer til beboerne i den pågældende landsby og er god til at kommunikere.

Nedenstående er første udkast til en ny form for organisering.

Næste skridt

På arbejds mødet blev der nedsat en arbejdsgruppe, der skal være tovholder på at kvalificere udkastet til ny organisering for udviklingen af Hostrup Sogn.

Line Damm Krogh, Rørkær

Helle Thomsen, Rørkær

Medlem af bestyrelsen for Jejsing Borgerforening, Anna Vestergaard Bucka

- **Rådgivning af fagprofessionel**

Det første udkast til ny organisering for udviklingen af Hostrup Sogn, kvalificeres i samarbejde med en fagperson fra Tønder Kommune, der kan hjælpe og vejlede i forhold til forskellige løsningsmuligheder. Herunder er det også vigtigt at drøfte og komme med forslag til, hvordan man fx skal udpege de enkelte ambassadører/borgmestre fra hver landsby og hvilke opgaver, der følger med denne titel.

- **Fremlæggelse af 2. udkast til ny organisering**

Målet er at have et udkast til en ny organisering klar til drøftelse, ved Jejsing Borgerforenings generalforsamling i 2023.

I arbejdet med udviklingsplanerne for Toftlund og Bredebro, har man givet organiseringen et servicetjek. I Toftlund har det resulteret i, at man er gået fra borgerråd til udviklingsråd, og i Bredebro har man etableret et Udviklingsforum i regi af Lokalrådet, hvor byens lokale aktører er repræsenteret.

Det første skridt i realiseringen af Broagerland 3.0., har været at etablere (støtte)foreningen Broagerland 3.0., der består af medlemmer af de 5 landsbylaug på Broagerland samt Broager Udviklingsforum.

Underværker
 6. december kl. 12.30 · 🌐

HVILKEN TYPE ORGANISATION KAN SØGE?
 Der lægges i udvælgelsen vægt på, at der står en stærk og vedvarende organisation bag ansøgningen, men det er ikke alle ansøgere, der ved ansøgningstidspunkt har fundet den ideelle organiseringsform.
 Gør derfor noget ud af at beskrive i ansøgningen, hvordan I tænker jeres organisering, hvordan den er kollektivt baseret og hvordan frivillighed er en del af jeres projekt.
 Læs mere om støttekriterier på www.underværker.dk/hent-hjaelp

INSPIRATION

Nye former for organisering

Højer Byudvikling ApS. har til formål at medvirke til en udvikling af Højer og omegn. Det skal blandt andet ske ved opkøb og efterfølgende renovering af ejendomme, som herefter sælges eller udlejes. Til dette formål kan man købe anpart a 500 kroner - med udgangen af 2020 var der solgt for over 380.000 kr. anpart.

HØJER BYUDVIKLING

Støt aktivt og lokalt udviklingen af Højer
 – vær med til at gøre en forskel!

Et facebook-opslag fra Realdanias Underværkerkampagne, hvor det tydeligt fremgår, at det, at have en stærk organisering, er et vigtigt tildelingskriterie, når man søger fonde.

STYRKELSE AF FÆLLESSKABER & AKTIVITETER PÅ TVÆRS 2

Introduktion tema 2

Et stærkt fællesskab kommer blandt andet, når vi kommer hinanden ved og laver noget sammen. Der kom rigtig mange forslag frem den 25. september, der netop handlede om fælles aktiviteter - både for alle, men også aktiviteter målrettet nye tilflyttere og børn & unge.

Ligesom udbuddet af aktiviteter er vigtige for en bys fællesskaber, er gode mødesteder også vigtige for sammenhængskraften i et lokalsamfund. Det lokale fællesskab og godt naboskab er noget, både beboere og tilflyttere fremhæver som en af landsbylivets helt store kvaliteter.

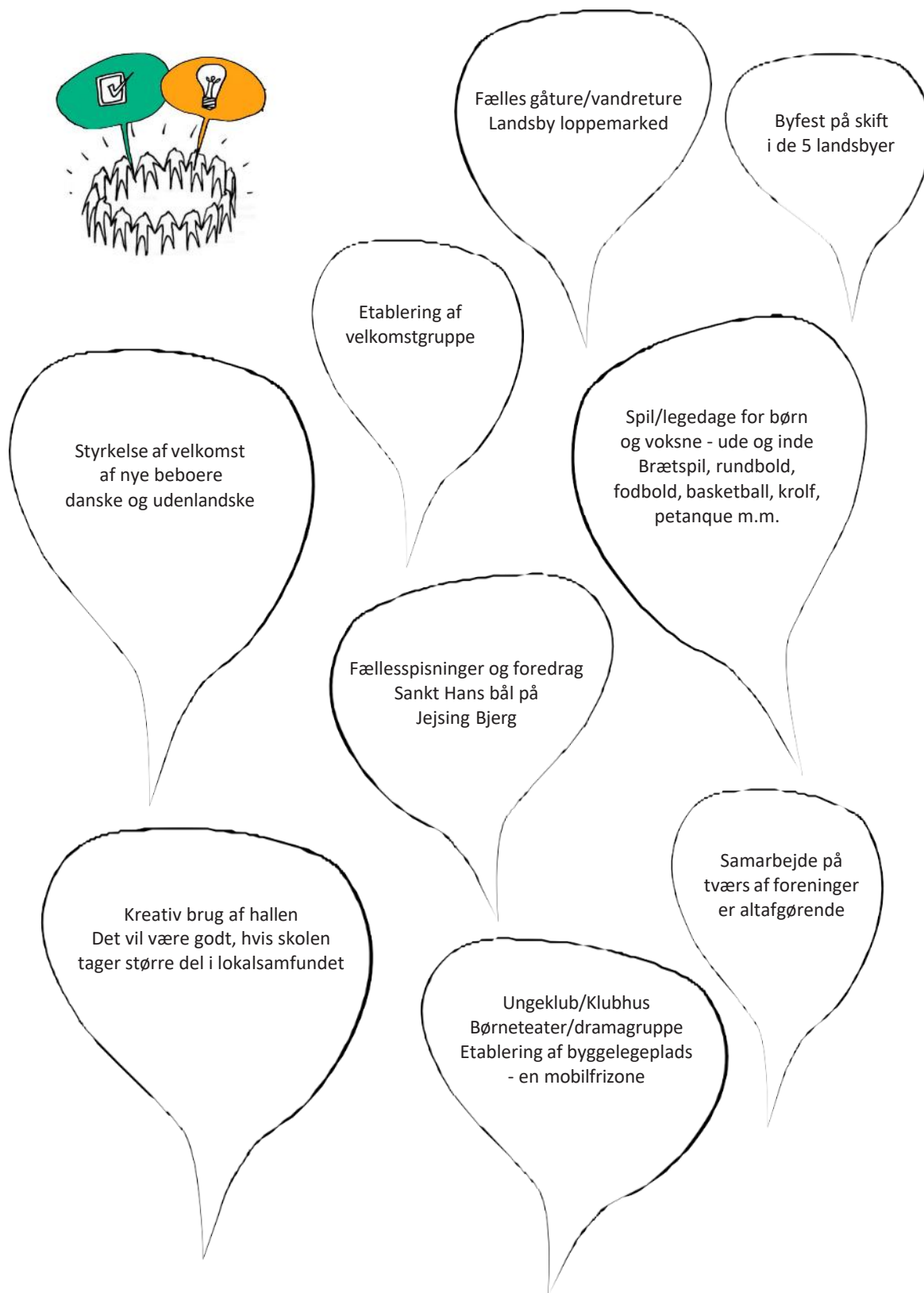
Men der mangler et overblik over, hvilke tilbud, der er i lokalområdet - et simpelt og tilgængeligt overblik kan gøre, at der kommer en større opbakning til aktiviteterne, og det kan også være afgørende ift. at styrke tilflytningen til området. Derudover kan man med en kortlægning også opnå viden om, hvilke andre målgrupper eller typer af aktiviteter, der bør tilgodeses.

Kortlægning af aktiviteter i Hostrup Sogn - et begyndende overblik

På workshopen mandag den 22. november arbejdede grupperne med at kortlægge aktiviteter og fællesskaber i Hostrup Sogn.

Fællesarrangementer	Formelle aktiviteter henvendt til forskellige målgrupper	Spontane og uformelle aktiviteter uden tilmelding
Fastelavnsfest Vildtspisning Grønkålsspisning Juletræsfest (to steder) Påske-arrangement i Lydersholm Byfest Sankt Hans Lysfest Fest uden pung Foredrag Fredags fællessang (hver 14. dag)	FDF 4H (madskole, krea, ridning m.m.) Gymnastik Jagtforening Kirke Gudstjenester Senior fodbold (16-93 år) Hundetræning Svømning Pentangue om søndagen Senior stolegymnastik om tirsdagen Seniorklub - Krolf om torsdagen (1. april-30. oktober) Unnenlaug +65 (1. onsdag i måneden) Gå-gruppe (60-80 år) Sysellaug Golf Floorball/Hockey Babysalmesang Badminton Læseklub	Gå- og vandreture Cykelture Legeplads Agilitybane Majs labyrint Bogcafé Fiskeri Fugleture

Input fra workshop lørdag 25. september 2021
Tema 2: Styrkelse af fællesskaber og aktiviteter på tværs

Næste skridt

På arbejds mødet mandag den 22. november blev der taget hul på en mere detaljeret drøftelse af aktiviteter og fællesskaber i Hostrup Sogn. En kommende arbejdsgruppe kan arbejde ud fra følgende overskrifter;

- Servicetjek af aktiviteter
- Integration af nye tilflyttere
- Det uformelle mødested

Servicetjek af aktiviteter

Der skal laves et servicetjek af de aktiviteter, der foregår i lokalområdet. I det videre arbejde kan man med udgangspunkt i kortlægningen fra workshopen, tage en drøftelse med de forskellige institutioner, foreninger og målgrupper for at undersøge om;

- der er nogle målgrupper, der er underprioriteret? Eller som helt mangler?
- der mangler nogle aktivitetstilbud?
- det evt. kan være oplagt at lægge nogle aktiviteter sammen?
- osv.

I den indledende del af arbejdet kan det være oplagt at få faglig sparring fra Kultur & Fritid i Tønder Kommune, der har stor viden og kendskab til, hvad der er vigtigt, for at nå forskellige målgrupper.

Integration af nye tilflyttere

Et af de emner, der var særligt meget fokus på lørdag den 25. september var integrationen af nye tilflyttere. En ting er at flytte til, noget andet er at falde til. Naboskab og det sociale nærmiljø i lokalområdet spiller en stor rolle for tilflyttere. Det handler om, hvordan man bliver modtaget, hvem der kommer og hilser på, og om den måde man i det hele taget bliver optaget i lokalsamfundet. Flere mener, at der bør gøres mere for, at 'byde velkommen' og hjælpe de nye med at blive en del af fællesskabet i Hostrup Sogn.

- Tønder Kommune er ved at lægge sidste hånd på en bosætningsstrategi, derfor vil det være oplagt at involvere Tønder Kommunes bosætningskoordinator, i arbejdet med at styrke integrationen af nye tilflyttere i Sognet. På den måde kan man kvalificere eksisterende velkomst-initiativer, hvor man ser på, hvad man lokalt gennem fx lokalråd og lokale velkomst-ambassadører kan arbejde med, og hvordan man fra Tønder Kommunes side kan understøtte initiativerne.
- Der er forskel på, hvilke behov tilflyttere har for at blive integreret i lokalsamfundet. Tilflyttere uden særlig tilknytning til lokalområdet, har ofte brug for at blive taget ekstra godt imod. Her skelner man også om man har en dansk etnisk baggrund eller om man har en udenlandsk baggrund. Som international tilflytter er viden om dansk mentalitet, traditioner, skikke og uskrevne regler begrænset. Det kan være svært at navigere i - hvornår siger man fx mojn, hvordan lærer man sin nabo at kende, og hvordan omgås man egentlig kollegerne uden for arbejdstid?

I det videre arbejde vil det derfor være oplagt at differentiere mellem type af tilflytter, så man sammen med de enkelte målgrupper kan blive klogere på hvilke initiativer, der skal iværksættes for at styrke integrationen til lokalområdet.

Det uformelle mødested

Hvad binder Hostrup Sogn sammen? Der er ingen lokal købmand eller et torv, der danner ramme om det uformelle møde i hverdagen i Hostrup Sogn - og det giver nogle helt særlige udfordringer i forhold til lokal relations-dannelse. Det uformelle mødested er;

- Et naturligt samlingspunkt
- Et sted man har lyst til at tage hen
- Et sted med god stemning – hygge, sjov og afslapning
- Et sted, der er trygt at opholde sig også efter mørkets frembrud
- Et sted både for voksne og børn

I det videre arbejde med udviklingen af Hostrup Sogn, er det vigtigt at have fokus på uformelle mødesteder - fordi det er igennem mødet, at man opnår en følelse af sammenhold og fællesskab. Det kan måske være svært at pege på ét uformelt mødested, men det kan også være oplagt at arbejde med flere mindre 'steder', der samtidig er med til at understøtte de enkelte landsbyers stedspecifikke potentialer. Nogle gange ligger potentialet lige til højrebænet - men mange gange skal potentialerne udvikle sig over tid, dyrkes og bæres frem af innovative ideer.

INSPIRATION AT FØLE SIG VELKOMMEN

En velkomstpakke, bestående af en mulepose med illustration af det specifikke lokalområde - fx. kunne der stå;
'Velkommen til Lydersholm - en del af fællesskabet i Hostrup Sogn'

I Odder har de oprettet et ambassadørkorps, der kan hjælpe tilflyttere med at falde til. Korpsen er en bredt sammensat målgruppe, så tilflytterne kan finde et godt match, som de kan spejle sig i.

I Struer laver de en pop up-tilflytter bar, hver anden måned forskellige steder i lokalområdet.

Snak med en borgerambassadør

To meget forskellige eksempler på uformelle mødesteder, der både skaber opmærksomhed og giver identitet til stedet.

STYRKELSE AF OPLEVELSER I NATUREN 3

Introduktion tema 3

Det er en kendsgerning, at man kommer mere ud at gå, når der er anlagt gode og oplevelsesrige stier og ruter ud i landskabet. Lokalt er Tøndermarsk-stien et rigtig godt eksempel på dette. Men der er mange steder i landet igangsat projekter med fokus på netop at styrke 'adgangen til naturen' og 'udforskning af naturen'.

Og Hostrup Sogn er et område med mange natur- og kulturoplevelser.

Der er fantastiske naturværdier - det er her Tøndermarsken tager sin begyndelse. Der er flotte skovområder, fantastiske å-forløb, områder hvor man kan se så langt øjet rækker og områder med bakker - og et rigt dyreliv til vands, på land og i luften. Dertil kommer de 5 landsbyer, hvor der stadig er en flot bevaret bygningsarv og hyggelige gadeforløb. Men man mangler at gøre oplevelserne tilgængelige og forbinde dem med hinanden. Hostrup Sogn skal 'åbnes' mere op - både for borgerne, der bor i området og besøgende udefra.

Stisystemer, der forbinder og bevæger

På workshoppens lørdag den 25. september var der flere af grupperne, der arbejdede med ideer omkring at styrke adgangen til naturen. Derfor er det oplagt at arbejde med etablering af mere formaliserede stisystemer, der forbinder Hostrup Sogn, og hvor man med infotavler fortæller om den kultur og historie, som mange måske har glemt eller slet ikke har kendt. Dette kan være med til at udfolde og forstærke de enkelte landsbyers værdier, liv og kendetegn, og understøtte en samlande fælles fortælling om 'ét stærkt fællesskab i Hostrup Sogn'.

Oplevelser på ruten

Langs stisystemerne vil det være oplagt at udpege særlige oplevelser langs ruterne, der samtidig kan fungere som uformelle mødesteder. Det kan være et særligt fiske-spot, et godt udsigtspunkt eller en shelterplads. Det handler både om at styrke den lokale sammenhængskraft men også om et sundhedsmæssigt aspekt, hvor det at bevæge sig og opleve naturen, både er godt for det fysiske og mentale helbred.

Tilgængelighed

Det skal både være muligt at opleve naturen til fods, kørestol, cykel eller hesteryg - og til vands med fx en kanotur langs dele af å-systemet. Oplevelsesruterne bør både være til den længere vandretur, men også til de korte hverdagsture, hvor stisløjfer muliggør spændende ruter i lokalområdet.

Næste skridt

På arbejds mødet mandag den 22. november blev tankerne omkring etablering af stisystemer drøftet mere detaljeret, og der blev nedsat en arbejdsgruppe, der skal være tovholder på at undersøge mulighederne for at styrke oplevelserne i naturen i Hostrup Sogn.

Camilla Olsen – Jejsing

Peter Michelsen – Jejsing

Lotte Gotthardsen – Jejsing

Flemming Schmidt – Rørkær

Medlem af bestyrelsen i Jejsing Borgerforening, Heidi Jensen

I Tønder Kommune har man stor erfaring med at arbejde med etablering af stisystemer i lokalområderne (Toftlund-stierne, Tønder Stierne og Marskstien). Det vil derfor være oplagt at arbejdsgruppen tager en

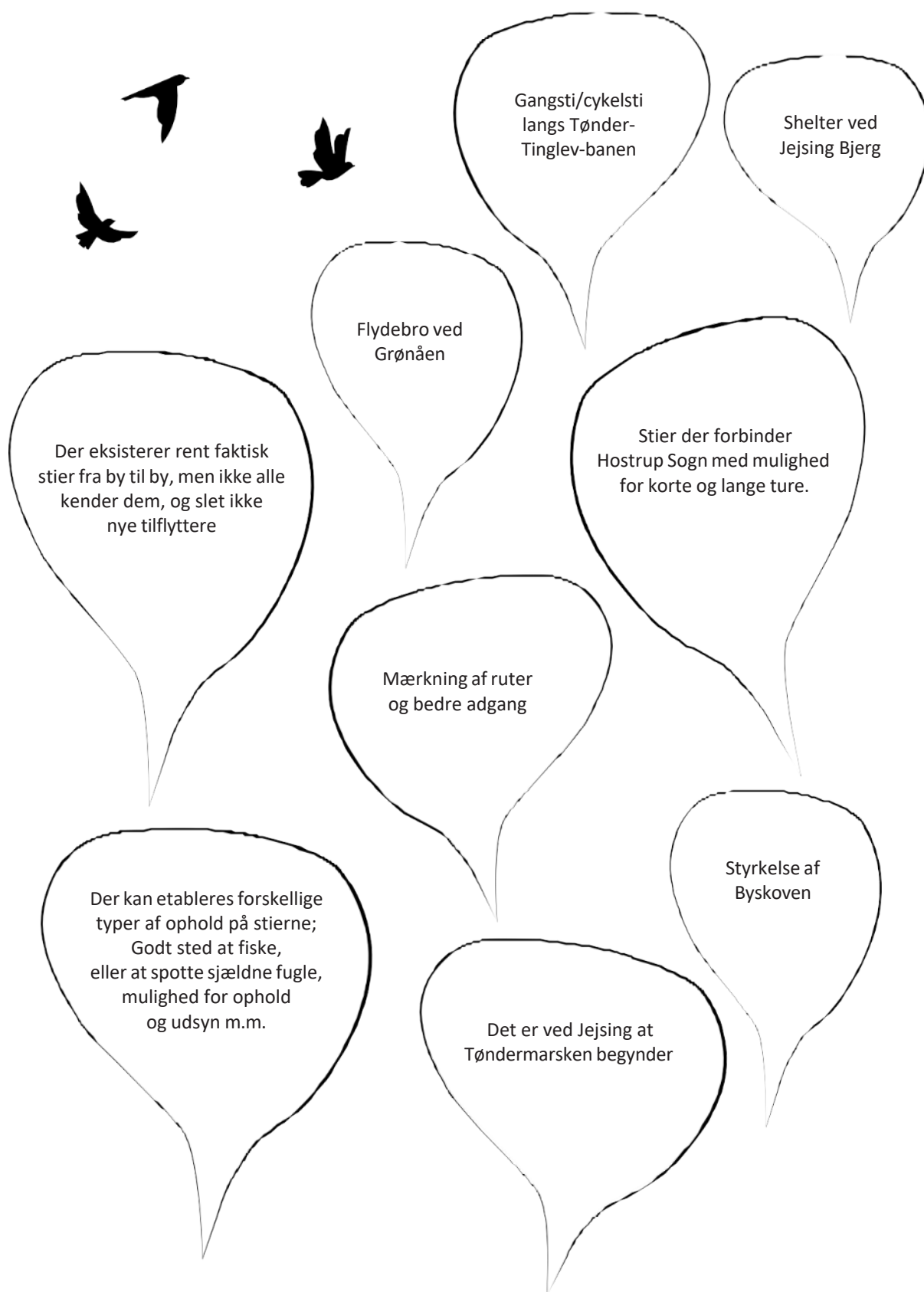
indledende dialog med kommunes Teknik- og Miljø-forvaltning, for at undersøge, hvordan man kan samarbejde omkring etableringen af stisystemer i Hostrup Sogn.

Der er flere muligheder for at søge støtte til etableringen af ruter og stier, samt oplevelsesplatforme, herunder er de mest oplagte.

- Friluftsrådet
<https://friluftsradet.dk/tilskud-til-friluftsliv/tilskud-til-projekter/flere-ud-naturen>
- Nordea-Fonden - Flere ud i det fri
<https://nordeafonden.dk/det-stoetter-vi/flere-ud-i-det-fri>
- Lokale og Anlægsfonden
<https://www.loa-fonden.dk/det-stoetter-vi/>
- Landdistriktpuljen
<https://www.livogland.dk/puljer-stoetteordninger>

Illustration af idé om stier og stisløjfer, der forbinder Hostrup Sogn:

INSPIRATION STIER DER FORBINDER & BEVÆGER

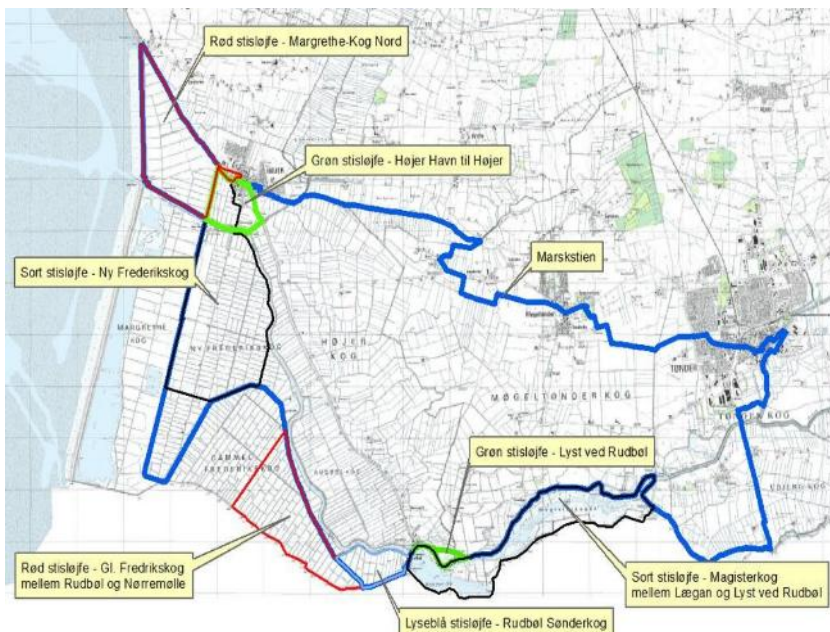
Sporet binder landsbyerne Storring, Stjær og Søballe sammen med Stenskov, Bakkeskov og Præstegårdskov - med mulighed for lange og korte ruter.

Otte simple udsigtsposter på en vandrute i et landbrugslandskab i Holland. Et samlet koncept og design, der understøtter oplevelsen af landskabet, og som fungerer som pejlemærker. Det handler om at gøre noget særligt ud af stedet.

På tegværksruten, som er en del af Gendarmstien, har man etableret nogle shelters, der er med til at styrke oplevelsen af stedet.

I Tøndermarsken finder man den lange Marsksti på 54 km - og otte mindre stisløjfer, der er på mellem 2 og 12 kilometer.

Sti ved kirkeskoven i Hostrup

FORSKØNNELSE AF HOSTRUP SOGN 4

Introduktion tema 4

Der er de færreste af os, der har lyst til at flytte et sted hen, som er fyldt med faldefærdige boliger, eller hvor der er dårlige bymiljøer. Det skræmmer folk væk.

At lokalområdet fremstår 'velplejet', og har gode og attraktive mødesteder, har stor betydning for om man bruger landsbyernes byrum og tilbud, og at det understøtter lokalområdets fællesskaber. Derudover er et godt helhedsindtryk vigtigt for områdets attraktivitet og tiltrækningskraft overfor besøgende og eventuelle tilflyttere.

At en by er imødekomende, er afgørende for både lokalområdets identitet og image - og dermed en vigtig parameter for at kunne tiltrække eventuelle tilflyttere. Hostrup Sogns 5 landsbyer har alle sammen nogle udfordringer ift. forskønnelse - men de har også nogle helt særlige potentialer, som kan dyrkes og gøres til nogle små attraktioner for landsbyens beboere og besøgende.

Næste Skridt

På arbejds mødet mandag den 22. november blev tankerne omkring forskønnelse af Hostrup Sogn drøftet, og der var primært fokus på spørgsmålene;

- Hvordan kan der arbejdes med forskønnelse i Hostrup Sogn?
- Hvordan kan der arbejdes med en særlig identitet for Hostrup Sogn?

Der var forslag om at danne en frivillig-gruppe, der skal arbejde med at 'rydde op' i Hostrup Sogn - men i første omgang var hovedfokus drøftelser om, at styrke oplevelsen af at 'høre til' og 'ankomme til' Hostrup Sogn (fx 'Solderup - en del af fællesskabet i Hostrup Sogn'). I den forbindelse blev der etableret en arbejdsgruppe, der i første omgang specifikt vil undersøge mulighederne for at opstille 'små sogneporte', der skal styrke bevidstheden om at bo i Hostrup Sogn.

Henrik Michelsen – Jejsing

Torben Bonde – Jejsing

Helle Thomsen – Rørkær

Cees Barsingerhorn – Hostrup.

Medlem af bestyrelsen i Jejsing Borgerforening, Marjon Barsingerhorn

Det anbefales, at der arbejdes ambitiøst med det æstetiske udtryk af de 'små sogne-porte'. Det behøver ikke nødvendigvis at være skilte, men kan også have et mere skulpturelt udtryk. Det kan være oplagt, blandt andet at henvende sig til Statens Kunstfond ift. rådgivning og støttemuligheder.

Derudover er det nødvendigt tidligt i forløbet at indlede et samarbejde med Tønder Kommunes Teknik- og Miljøforvaltning for at undersøge, hvor det vil være muligt at opstille 'porte' ift. lovgivning og regler. Det kan i den forbindelse overvejes om det i første fase kan være oplagt at arbejde med at opsætte midlertidige forslag til løsninger for at sikre, at der skabes synlige projekter i Hostrup Sogn, der kan være med til at engagere endnu flere i udviklingen af lokalområdet.

Fornyelse af grønne områder -
fx etablering af naturlegeplads

Skilte der byder
velkommen til
Hostrup Sogn

Oprydning og
forskønnelsesplaner for
hele Hostrup Sogn

Vejtræer, der
forbinder Sognet

Nedrivning eller
renovering af bygninger,
der trænger

Mere vild natur i Hostrup
Sogn - vilde blomsterenge

Mere fokus på bæredygtighed
og grøn energi
Dele- elbiler og cykler

Fjernelse af
togskiltene

Trafiksikkerhed
- flere stillezoner

INSPIRATION AT FØLE SIG VELKOMMEN

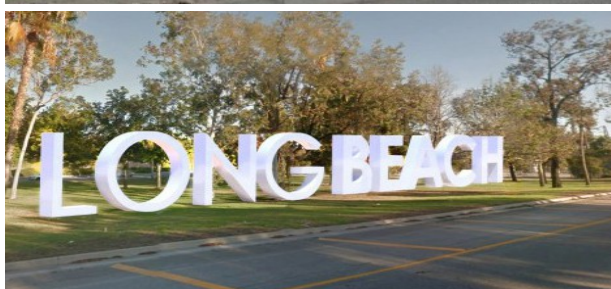
Den lille landsby Torup fik 100.000 kroner af Nordea-Fondens Her-bor-Vi-pulje, til at oprette et frivilligt pedelkorps.

Et tomt og faldefærdigt hus i byen Selde skabte dårlig omtale. Det løste de ved at gøre det til et kunstprojekt, hvor husets sokkel blev muret op på ny. Værket blev til i samarbejde med Aarhus Kunsthakademi og er støttet af Statens Kunstfond. Byen er i dag kendt som Skulpturlandsbyen.

Der findes mange forskellige måder at byde velkommen. Porten til Long Beach, dørene til kunstnerbyen Selde eller en alternativ form for midlertidig velkomst-skiltning i bydelen Tilst

På tur i Hostrup Sogn, lørdag 25. september 2021:
Lokal historiefortælling undervejs i bussen

Foto: Bjarne Lund Henneberg

Kilder

Rapporter og bøger

Lokale Udviklingsplaner Landdistrikterne, Center for Landdistriktsforskning ved Syddansk Universitet, 2015

Bosætning i yderområder, Statens Byggeforskningsinstitut, 2005

Beskrivelse af udviklingspotentialer for Hostrup Sogn, Peter Kjer Hansen

Fra landsby til forstad. Mogens Gabs

Hjemmesider

www.landdistriksudvalg.infoland.dk/lokale-udviklingsplaner/

<https://jejsing.infoland.dk>

www.Toender.dk

www.dengang.dk

www.Historiskatlas.dk

Bilag

Opsamling på workshop lørdag den 25. september

JES VAGNBY ARKITEKTER

DemokraCity™